

NOTAT FRA LA NATUREN LEVE

<https://lanaturenleve>

8. NOVEMBER 2020

NORGE MÅ FÅ EGNE KLAGEORGANER FOR MILJØ OG NATUR!

Den siste tids utvikling har vist at tiden er overmoden!

Lenge har naturvernorganisasjoner, jurister og enkelte politikere krevd at det må opprettes egne miljønevnder eller miljødomstoler i Norge. Den prøvingsretten som i dag tillegger domstolene, har vist seg tidkrevende og fremfor alt for dyr til at den fungerer som vern for natur og miljø. Vi ser dette svært tydelig nå i vindkraftsaker, men også i en rekke andre utbyggingssaker: Veibygging, nye hyttefelt, gruvedrift etc.

Det siste grelle eksemplet er vindkraftutbyggingen på Øyfjellet i Nordland, der reindriftssamene tapte sitt søksmål mot utbygger og ble ilagt 1, 4 millioner i saksomkostninger.

Slikt er ikke en rettsstat verdig. Vår natur fortjener mer enn som så. Nå må det handles fra våre politiske partier.

I Sverige har man i årevis hatt en egen ordning med mark – og miljødomstoler, se her:

<https://lagen.nu/2010:921>.

Dens oppbygning og oppgaver er kort forklart her:

https://sv.wikipedia.org/wiki/Mark-_och_milj%C3%B6domstol

I Danmark har man opprettet en natur – og miljøklagenemnd, se kort her:

https://no.wikipedia.org/wiki/Natur-_og_Milj%C3%B8klagen%C3%A6vnet

Felles for disse organene er at saksbehandlingstiden er kort og kostnadene for å bringe saken inn er lave.

I Norge har regjeringen vist seg lite villig til å innføre noe tilsvarende. Flere partier, naturvernorganisasjoner og juridiske eksperter har lenge tatt til orde for å få innført et tilsvarende lavterskeltilbud i Norge, men har møtt døde ører fra regjeringen. F. eks. sa daværende klima – og miljøminister Ola Elvestuen fra Venstre følgende i 2018:

«Klima- og miljøminister Ola Elvestuen mener på sin side at dagens system er godt nok: – Vedtak kan overprøves gjennom det alminnelige systemet for forvaltningsklager og domstolsprøving. Vi har mange eksempler på at dette systemet brukes til å klage, samt eksempler på at vedtak bringes inn for domstolene, kommenterer statsråden».

<http://www.aftenposteninnsikt.no/klimamilj/ruinerer-seg-i-kampen-naturen>

Og vår nåværende statsråd for miljø, Sveinung Rotevatn, Venstre, sier det slik 7. september i år, som svar på et spørsmål fra representanten Åslaug-Sem Jacobsen, SP:

Det er viktig med kontroll for å sikre at forvaltninga løyser dei oppgåvene den er pålagt av folkevalde organ og dei som er på høgare steg i forvaltninga. Denne mogelegheita for kontroll er og viktig for å sikre tillit frå samfunnet til at forvaltninga gjer riktige vedtak. Eg meiner kontrollen med forvaltninga sine vedtak av betydning for miljøet blir tatt vare på gjennom det vanlege systemet for forvaltningsklage og prøving av saker for domstolane og andre kontrollorgan som Sivilombudsmannen og Riksrevisjonen.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=80823>

Uttalelsen er dessverre typisk for politikere fra flere partier og føyer seg inn i rekken av utdaterte argumenter som forsvarer dagens system. Alle vet klager over forvaltningens vedtak (som gjerne går til et høyere forvaltningsorgan) sjelden fører frem og også at domstolsprøving har vist seg å være ineffektive og dyre løsninger. Det kommer på ingen måte norsk natur, dyreliv og biologisk mangfold til gode.

Fremtredende jurister påpeker at selv om det er mange eksempler på at det inngis klager over at myndighetene ikke gir miljøet den beskyttelsen som Stortinget har fastsatt gjennom diverse miljølover, kommer disse sakene ytterst sjelden for retten. Grunnen er åpenbar: Risikoen for å tape mot staten eller en utbygger med stor pengesekk er stor - og dermed risikoen for å bli påført svære saksomkostninger.

Vi viser til denne lenken, der temaet utdypes og forklares av to av våre fremste miljørettsjurister:

https://www.apollon.uio.no/artikler/2018/2_kontrollorgan_miljo.html

Vi er kjent med at SV går inn for en «grønn domstol for miljø saker», re. Klassekampen 5. november. Nå må de andre partiene følge opp! Det haster!

La Naturen Leve oppfordrer alle våre politiske partier til å gå grundig inn i denne materien og samle seg om et krav om en egen klageordning for natur- og miljø saker. Det haster. Anledningen er her nå, i forbindelse med Stortingets behandling av vindkraftmeldingen.

Vi står gjerne til tjeneste med å bidra til å utforme tekster og/eller foreslå lovbestemmelser. Ta gjerne kontakt med oss: post@lanaturenleve.no - eller ring vår juridiske rådgiver Vidar Lindefjeld, 915 17 249.